

ELS DEURES? Treball a casa

El concepte de deures va molt lligat a la idea de compliment d'una obligació, adquirida o imposada. En el cas dels alumnes, aquesta obligació, gairebé mai és adquirida. Sempre és el resultat de la visió que el docent té del què ha de acabar sabent el seu alumne, i sempre des de la visió apriorística del que sap el docent, mai del que desconeix. Aquest fet fa que les seves demandes vagin encaminades a cobrir les expectatives pròpies i no les necessitats, inquietuds o dubtes de l'alumne.

En general els deures tradicionals són pensats com un procés mecànic de repetició del que s'ha treballat a la classe, en base a la ideologia anacrònica de: *"la letra con sangre entra"*.

Aquesta concepció facilita que els alumnes sense dificultats, per aprenentatges d'aquest tipus, realitzin aquest deures de manera rutinària i sense cap esforç però sense cap aprofundiment dels mateixos. La resta, els que mostren dificultats, s'esforcen per fer-los, però sols o mal assessorats per les famílies (que sovint desconeixen el mètode del mestre) acaben sense cap mena d'aprenentatge i, desorientats, cansats i molt sovint frustrats, acaben per negligir en la feina proposada o fer-la de qualsevol manera.

Per fugir d'aquest estereotip de deure, i sobretot pensant en l'aprenentatge competencial, l'Escola La Falguera fa una proposta de temporalització i de continguts dels deures infantils per el nostre centre. Així mateix us proposem de parlar de treball a casa i no de deures.

Educació Infantil

No hi ha deures curriculars. Els deures o orientacions a les famílies van encaminats a reforçar hàbits, rutines i actituds de treball, sense oblidar en cap cas que la part fonamental de l'aprenentatge d'aquesta etapa infantil es fonamenta en el joc.

Les indicacions a les famílies, que s'han elaborat en un document adjunt ¹ que es lliurarà a les reunions d'inici de curs, fan una sèrie de propostes en aquest sentit, i al mateix temps demana la complicitat i la coordinació entre famílies i escola.

En aquesta primera etapa escolar es valora el fet de l'atenció personalitzada vers els infants. Cal escoltar-los, no quan nosaltres volem que ens expliquin que han fet a l'escola si no quan ells tenen els moments de lucidesa i rememoren moments del dia; jugar amb ells, parlar-los-hi de manera normal, fugint d'un vocabulari infantilitzat i ple de diminutius o de paraules inventades: "xixa" per dir carn, o "mam" per dir aigua... etc.

El préstec de llibres de contes és també un bon treball per a casa, ja que fomenta les relacions i la necessitat d'atenció de les famílies, alhora que es treballa el llenguatge oral i la comprensió.

La col·laboració de les famílies en els projectes, demanant informació o materials, és un altre bon moment de treball conjunt. Cal però que els infants col·laborin activament en la recerca i elaboració de materials, car si no, no és una tasca reeixida

Cicle Inicial

Iniciem en aquest cicle la rutina, l'hàbit del treball a casa, de manera sistemàtica. Els "deures" seran un cop a la setmana, els divendres, i aniran adreçats vers l'aprofundiment i aplicació dels aprenentatges realitzats durant la setmana.

Mai un treball a casa ha de ser una repetició de la feina feta a l'escola. No ha de ser un piconament de conceptes.

Es tracte de que l'alumnat apliqui el que ha après a l'escola en el dia a dia. Exemples d'això seria demanar als alumnes que facin una relació d'elements necessaris per fer una àpat i calcular-ne el preu total. Amb això estem fent que les famílies col·laborin amb els seus fills i filles i que aquests hagin de fer un treball de llenguatge i matemàtiques, de càlcul, estimació, etc.

Quan demanem informació sobre el projecte que estem treballant o centre d'interès. Cal que els treball, en aquest primer estadi, sigui sempre escrit a mà i que la informació rebuda sigui el que ha entès l'alumne.

Si algun especialista vol posar deures cal que parli amb el tutor. El treball a casa no pot ser una hipoteca de temps per les famílies i per els nens. El treball a casa segueix sent primordialment la continuació, per part de les famílies, de la feina realitzada a Educació Infantil: escoltar, parlar, gaudir plegats...estar pels seus fills i filles.

Cicle Mitjà

Cap a finals del tercer trimestre de segon, es pot iniciar el costum, que s'estendrà per tot el cicle mitjà, de posar treball escolar a casa dos cops a la setmana.

La proposta segueix sent els divendres com a dia de més carrega i un dia entre setmana d'una feina més lleugera. Cal de manera més acurada que tutors i especialistes es coordinin per evitar excés de treball. La feina a casa és una feina d'ampliació, de recerca, d'aplicació...però en cap cas ha de ser una llosa que impossibiliti la vida social de l'alumne fora de l'escola.

Les feines han de seguir concretant l'objectiu de fer competencials els aprenentatges assolits. Entrem en aquest cicle en processos matemàtics com la resta portant o la multiplicació, les normes ortogràfiques, la puntuació, etc...

Exemples de treballs a casa serien calcular les distàncies entre l'escola i els llocs on anem d'excursió, colònies o visites culturals, interpretar mapes i ubicar el lloc on som i on anem, preparar exposicions orals a la classe, fer redaccions sobre temes treballats a classe, lectura de llibres, respostes raonades a preguntes sorgides del treball curricular i que precisen d'una hipòtesi un raonament per ser contestades, etc.

No és feina de casa planes de múltiples multiplicacions o altres algorismes, fulls de correcció ortogràfica, qualsevol treball de repetició de la feina desenvolupada a l'aula...Cal tenir en compte que la feina casolana no té al mestre per assessorar a l'alumne i que l'ajuda que

necessiten prové dels pares, que en molts casos no estan preparats per fer-ho, o si ho estan poden, involuntàriament, dur a la confusió als seus fills i filles.

Cicle Superior

En aquest cicle els deures podran aparèixer en qualsevol moment i dia de la setmana, sense altre límit que, llevat dels divendres, la càrrega de feina no superi l'hora de dedicació. És doncs en aquesta situació que la feina de coordinació, entre els mestres i especialistes, és bàsica per no duplicar-les. Un exemple de coordinació pot ser el de tenir una fotocòpia gran de l'agenda de la setmana penjada en lloc visible, on els mateixos alumnes escriuïn quines són les tasques que tenen encomanades. Això facilita que qualsevol mestre que entra a l'aula sàpiga quin és el volum de feina que aquell grup té. I com sempre les reunions de cicle també són un espai d'intercanvi.

A cicle superior ens trobem amb unes edats en que les relacions entre els conceptes apresos són molt importants. Cal doncs que el treball vagi dirigit a la reflexió del què ha après. De demanar-los-hi d'aplicar el que *saben* per valorar si *saben fer*. És moment de preparar-los en l'elaboració de feines amb formats digitals: PowerPoint, processadors de textos, fulls de càlcul, tenint cura de les presentacions (marges, composicions, titulacions, etc.).

Amb tot l'apuntat anteriorment s'evidencia que l'escola fa una aposta per un treball a casa que fonamenti la creació d'un hàbit de treball, l'autonomia personal, la responsabilitat i l'organització del temps per part dels alumnes, creant vincles entre la família i l'escola i aplicant els coneixements i aprenentatges assolits a l'aula en l'entorn social on viuen els alumnes, implementant les competències en tots els àmbits.

Una de les tasques que tenim com a mestres és fomentar les ganes de aprendre d'una manera natural i no forçada, possibilitant així que aquesta actitud perduri durant tota l'escolaritat i més enllà de l'àmbit escolar, en un procés de reciclatge i formació permanent.